

Izhaja vsak pondeljek
in četrtek ob 8. uri
predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četr
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 20 L.
Na naročila brez
doposlane naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RICHARD OREB.

Številka 39.

GORIŠKA STRAŽA

V Gorici v četrtek 17. maja 1923.

Letnik VI.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglaš
se računajo po dogovo
ru in se plačajo vnaprej.
List izdaja konsorcij
„GORIŠKE STRAŽE“
Tisk. S. Spazzal
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Pomagaj si sam!

Kaj pomaga posamezniku in na
rodu taka svoboda, da sme govoriti,
peti in kričati vse, kar hoče, ako pa
gredo njegovi žulji, ako gre ves nje
gov trud v žep drugega, sam pa
mora trpeti pomanjkanje?

Pomanjkanje prevladuje tudi pri
nas vedno bolj, pomanjkanje bo še
naraščalo in mnogokje je v danih
razmerah težko in celo nemogoče
odpomoči.

V mnogem pa je pomoč mogoča,
a ne pomoč, ki jo bo prinesel ne ve
mo kdo, temveč samopomoč.

Kredo rabijo pri nas vsi oni tr
govci, ki hočejo danes kaj prodati.
Prodaja se pa še vedno zelo mnogo,
naše ljudstvo mnogo potrosi in ker
ni dohodkov, ležemo v dolgove.

Boj proti pomanjkanju gre v dveh
smerih: povečajmo dohodke, skrčimo
svoje potrebe!

Nasvet je enostaven, a izvršitev
silno težka. Koliko nepotrebni
troškov opazujemo v naših družinah,
koliko potrate med goriškim ljud
stvom! Beda narašča, pomanjkanje
pritska, a ljudstvo veseljači, nori,
razsipa. Kako ustaviti potrato, ka
ko disciplinirati ljudstvo? Treba je
vztrajnega, marljivega, podrobnega
izobraževalnega dela, treba predvsem
resne vzgoje značajev!

Prosvetno in vzgojno delo je silno
gibalo našega gospodarstva! Zatorej
mladina in može v izobraževalna
drusvta.

Gospodarska organizacija.

Povečati dohodke! Kako? Vsak bi
rad, a ne more in ne zna! Iz zemje
iz živine mora ljudstvo izžeti toliko,
kolikor zemlja in živina more dati!

Niti jagoda ne sme segniti na naši
zemlji! Kako zvišati produkcijo, ka
ko pridelke razpečati? Kje je sred
stvo, da postanemo popolni gospo
darji naših pridelkov in ne zginejo
naši žulji v žepu prekupčevalcev? V
tem oziru more mnogo napraviti le
gospodarska izobrazba in organiza
cija, edino le zadružništvo!

Kmetje pojrite v stanovske orga
nizacije, strnite svoje sile, združite
se! Začeli so vinorejci, na binkoštn
pondeljek naj jim sledijo živino
rejci, mlekarji in sirarji!

Vse je mogoče tistemu, ki ima
trdno voljo in vztrajnost.

Naredimo torej še za časa vse po
trebno, da ne bomo prisiljeni k temu
od skrajnega pomanjkanja.

Ne imejmo gluhih ušes in slepih
oči!

Kaj se godi po svetu?

Zadnjič smo poročali, da je Franc
cija v svoji zagrizeni nepopustljivo
sti odbila nemške mirovine pogoje,
češ da ji je 30 tisoč miljonov zlata
premašo in da mora Nemčija dati
Francozom vse večja in boljša jam
stva za neplačani dolg kakor dose
daj. Francoska vlada je namenoma
nastopila surovo, ker hoče preprečiti
vsako pogajanje z Nemčijo in na
daljevanje boja s pestjo do konca. V
Parizu so namreč prepričani, da
zmagajo in prisilijo Nemčijo prej
ali slej h kapitulaciji. Zato jim je
silno neprizjetno, če se kdo vtikuje v
njihov spor in skuša posredovati
med Nemčijo in njimi. Francozi so
proglasili rurski spor za francosko
zadevo, ki druge države nič ne
briga.

London in Rim posegla vmes.

To zadržanje pariških gospodov je
naletelo na odpor pri Angležih in
Italijanih. Angleži so odposlali
Nemcem spomenico, v kateri jih po
zivajo, naj naredijo nove predloge
za sporazum, kajti rurske homatije
ogrožajo «prav resno nele politične
in gospodarske razmere Evrope
temveč celega sveta.» Angleška
spomenica je naslovljena navidezno
na Nemce, v resnici pomeni pa od
govor francoski gospodi, ki se obna
ša tako, kakor bi bila sama na
svetu. Slično spomenico je postal v
Berlin Mussolini in poudaril s pogle
dom proti Parizu, da je nemška
odsodknina tudi za Italijo življenske
jažnosti. Zato poziva Mussolini
Nemce, naj stavijo nove predloge za
sporazum.

Angleži in Italijani želijo pač ko
nec rurskim zmešnjavam in zato bi
radi proti volji Francozov izsiliли
pogajanja z Nemci. To jo prvi slu
čaj, da se italijanska politika bolj
odločno odmika od Francozov in
približuje Angležem. Morda je to
sad razgovorov, ki si se vršili v Ri
mu ob obisku angleških vladarjev.
Na vsak način je skupni nastop Ita
lijanov in Angležev Franciji zelo ne
prijeten, kajti ona zgublja tako
svoje poslednje prijatelje in ostaja
sama sredi Evrope.

Ribiške ladje.

Zelo zanimivo je tudi razmerje, ki
je nastalo v zadnjem času med An
gleži in Rusi. Angleški zunanjji mi
nister Curzon je poslal v Moskvo
grozilno pismo, da pretrga vse vezi
s sovjetsko Rusijo, ako ne prene
hajo boljševiki s preganjanjem pra
voslavne duhovščine. Razen tega se
Angleži hudo pritožujejo, ker so
Rusi zaplenili na svojih obrežjih več
angleških ribiških ladij. Ako ne
izpuste komunisti teh bark na svo
bodo, je prijateljstvo med obema
državama pri kraju. To sta dva raz
loga, radi katerih so poslali Angleži
Rusom ultimatum. Vsak ve, da pravi
zrok angleških groženj ni tistih
ki rabi ribiških ladij in tudi ne prega
njanje pravoslavne duhovščine. Spor
ma svoje globlje korenine. Ri
biške barke in duhovniki so le ščit
za katerega skrivajo angleški dr
avniki svoje ravne politične načrte

Gre za važne stvari.

Da bodo bravci «Goriške Straže»
spor med Angleži in Rusi razumeli
njih moramo peljati nekoliko nazaj v
retreka leta. Vsi se še spominjamamo,

kako je skušala Anglia skupno s
Francozi sovjetsko Rusijo z oboroženo
silo ukloniti in si nato s pomočjo
caristov prisvojiti njena naravna bogastva. Vsi generali, ki so se bojevali proti boljševikom, so živeli od francoskega in angleškega
denarja. Toda napadi na sovjetsko Rusijo so se zrušili v prahu in tedenji prvi minister Lloyd George je uvidel, da s silo ne opravi nič. Zato se je začel s komunisti pogajati in po dolgem, utrudljivem delu se je ustanovilo v Londonu rusko trgovsko odposlanstvo, ki zača uredi gospodarsko sodelovanje med Rusi in Angleži. To trgovsko odposlanstvo je velikanskega pomena za novo Rusijo, ker tvori edino živo vez med sovjetsko državo in gospodarskim življenjem ostalega sveta. Posmisli moramo, da so si najeli Rusi v Londonu dve veliki parlači in zaposlili pri svoji trgovski misiji nič manj kakor 600 uradnikov. Iz Londona razpredajo Rusi svoje niti v vse države zapada. To je bil sad Lloyd-Georgeve politike. S padcem mogočnega državnika so prišli na Angleškem do vlade možje, ki so Rusom skrajno sovražni. Lord Curzon vidi v Rusih najbolj nevarnega tekmeča bodočnosti in zato hoče pretrgati vse vezi, ki vežejo Rusijo z ostalim svetom. Vničiti je treba rusko politiko Lloyd Georgea. To je smisel grozilnega pisma gospoda Curzona.

Borba dveh orjakov.

Ruski komunisti so namreč nare
dili mnogo napak, prizadiali so
svojemu ljudstvu tudi mnogo
trpljenja toda v enem so veliki:
ščitili in branili so z največjo trd
vratnostjo in želesno energijo ne
odvisnost ruskega naroda. Nitti
pravi v svoji zadnji knjigi o «Raz
padanju Evrope», da mu vlivata na
rodni boj ruskih voditeljev največje
občudovanje. Raje so vzeli nase
najtežje žrtve, kakor da bi izročili
rusko državo tujemu izkoriščanju.
Še več! Rusi so prešli v napad in
širijo vpliv ruske države po celi
Aziji: v Perziji, v Turčiji, v Afgani
stanu in na Kitajskem. Rusija pri
tiska zopet na meje svetovnega
angleškega cesarstva in izpodriva,
kjer le more, vpliv Velike Britanije,
Stopetdesetmiljonska Rusija se ho
če širi in se bori zopet za vodilno
vlogo na vzhodu. Boj med dvema
največjima državama na svetu se je
iznova pričel. Vstajajoče slovanstvo
in svetovni angleški imperij: to sta
dve orjaški sili, ki se bosta kosali v
bodočnosti za prvenstvo na svetu.

Osamljena Rusija.

To uvidevajo politiki v Londonu
že danes in zato je bil nastop Curzo
na že izpočetka Rusiji sovražen.
Pred vsem je hotel razbiti zvez
med Rusi in Turki, kajti skupni na
stop obeh držav je Angliji zelo ško
doval.

Ker ni mogla namreč Rusija sama na
ravnost posegati v evropsko politiko,
se je zvezala s Turki in potom
njih je že odločilno vplivala na raz
ličnih konferencah.

Pri vsakem koraku, ki ga je na
ravila Turčija, se je čutila v oza
du roka Rusije. Zato je Curzon za
cel spletkariti in njegovi sposobnosti

se je posrečilo, da je ločil že na prvi
konferenci v Lozani Turke in Ruse.
Rusija je ostala osamljena. Sedaj se
vrši v Lozani druga konferenca s
Turčijo, toda do danes se Rusiji ni
še posrečilo, da bi jo pustili zraven.
To je torej drugi udarec, ki so ga
zadali Angleži Rusom. Tretji udarec
naj bi izvršil imenovani ultimat.
Rusija bi moral razpustiti svoje
trgovske odposlanstvo v Londonu in
raztrgati tako svoje gospodarske
vezi z zahodom. Osamljena in zaprta
Rusija: to je celi, to ideal Curzona.
Edino odpor angleškega delavstva
zadržuje angleško vlado, da ne izve
de brez pomisla svojega namena.
V parlamentu in na deželi se je
dvignila namreč močna opozicija
delavske stranke v prilog Rusiji.
Kako se bo boj končal, še ni mogoče
dognati. Na vsak način pa ne bo
mogla nobena politika Curzonov
zadržati ruskega naroda na njegovi
zgodovinski poti, ki ga vodi v veliko
socialno bodočnost.

Varčnost do kosti.

Pri nas je vzbudil splošno pozor
nost govor finančnega ministra De
Stefanija. Fašistovski finančnik
nam je razložil, kako hoče odpraviti
iz državnega proračuna velikanske
primanjkljaje, na katerih hira Italija
že dolgo vrsto let. Da pride
država do denarja, je treba pritegniti
k plačevanju davkov večje število
državljanov. Približno 50.000 ljudi,
ki so doslej bežali pred davki, je
minister prisilil, da izvršuje svojo
dolžnost. Davek na dohodek iz
zemlje in na delavske plače pa je
dal državi 1 miljon 300 tisoč novih
davkoplačevalcev. Razen tega hoče
finančni minister zmanjšati število
davkov, da bo kontrola in pobiranje
lažje. Število direktnih davkov naj
se zmanjša od 13 na 3, tako da bo
plačevalo ljudstvo direktni davek le
od zemljišča, od hiše in od dohodkov.
Tudi se morajo črtati iz proračuna
nepotrebni stroški in država naj
varčuje, kakor je rekel Mussolini,
naravnost do kosti. Razpust
kraljevih strank je prihranil državi
285 milijonov, na železnicah bodo
prišedili 230 milijonov, na pošti 101
milijonov i. t. d. i. t. d. Minister
predvideva vsega skupaj 2400 milijonov
prihranka. Tako bo imela v letu 1923-24 država mesto 3.586 milijonov le 1.187 milijonov lir zgue. Na vsak način je to za državno blagajno zelo prijetno in koristno.
Zato bo pa moralno ljudstvo pretrpeti
velike žrtve in število brezposelnih
bo narastlo. Kajti vsi železničarji,
poštarji in uradniki, ki izgube slu
žbo, bodo seveda na cesti.

Kriza v stranki.

Govor ministra De Stefanija je
napravil v državi precejšen vtis in
časopisje zelo obširno o tem poroča.
Se večjo pozornost pa vzbujajo spo
ri, ki se množe v fašistovskih vrstah
skoraj po vsej državi. Brzjavni drog
prinaša poročila o prepirih, ki so
izbruhnil med fašisti v pokrajini
Lazio, v Umbriji, v deželi Aleksand
rija, v Torinu, v Ferrari, v Bolonji
in v Vidmu so se sporadli fašisti z
orožjem v roki. Protifašistovske de
monstracije se vršijo v Siciliji in Kal
abriji. Listi poročajo o uličnih
izgredih v mestih Messini, v Cata
niji, v Siracusi in Reggio Calabria.
V južni Italiji nosijo demonstranti
na prsih sliko kralja in hočejo za
nesti razpor med fašizmom in vla

**Širite Naročajte
Berite „Goriško Stražo“.**

darsko hišo. Vlada je izdala razglas, v katerem poziva prebivalstvo na mir in naznanja, da bo nastopila z železno roko proti vsem motilcem javnega reda. Prva skrb fašistovskega vodstva pa je disciplina v lastni stranki.

Zato je poslal Mussolini v Aleksandrijo generala Itala Balbo, v Ferraro poslanca Dina Grandija in tako potujejo na vse strani komisarji,

ki naj vzpostavijo med fašisti red, kaznujejo kriyce, izključijo koritajoče in čistijo stranko. Fašizem doživlja resno krizo, ki ji ni videti še konca. Prišel je trenotek, ko gre fašistovska stranka skozi težko preizkušnjo in mora dokazati svojo življensko moč.

Čakamo z veliko pozornostjo, kako se bodo nadaljnji dogodki razvijali

z vsem srcem in z vso požrtvovalnostjo. V zgodovini slovenske glasbe ostane njegovo ime brezvomno na častnem mestu.

Župnik Kokošar je bil 63 let star; rodil se je v Hudajužni od revnih starjev. Vsled njegove izredne nadarjenosti so ga kljub temu poslali v goriške šole, katere je vse izvršil odlično. L. 1883. je pel v Hudajužni-Oblokah prvo sv. mašo ter nastopil potem svoje prvo mesto kot kaplan v Cerknem. Od tu je šel za župnika v Šebrelje, odkoder je po večletnem službovanju prišel za mestnega župnika na Travnik v Gorico. Malo pred izbruhom svetovne vojne se je preselil na Grahovo, kjer je kot župnik v pokoju oskrboval dušno pastirstva prav do zadnjega časa. Bil je s svojimi močmi že prav pri kraju, toda še vedno je maševel vsaj v nedeljah. Ravnotako je že težko bolan še vadil pevske zbore.

Pokojni župnik je bil dobrega in plemenitega srca, ter vedno pri delu. Razun glasbe ga je zelo veselila matematika, ter se je bavil tudi s fotografiranjem.

Ohranimo mu časten spomin! Pokoj njegovi duši!

Pogreb se bo vršil v petek 18. t. m. zjutraj na Grahovem.

Mussolini in ženska volivna pravica.

Dne 14. t. m. se je vršil v Rimu velik kongres «Mednarodne zveze za žensko volivno pravico», katerega se je vdeležilo nad 2000 delegatinj. Prišel je tudi min. predsednik Mussolini, ki je v svojem govoru izjavil, da je njegova vlada za žensko volivno pravico, toda omejeno samo na gotovo vrsto žensk. Kakor se tedaj zdi, bi hotel delati Mussolini med ženskami razliko in dati volivno pravico samo uradnicam ali bogatim. Tudi naj bi bila ta pravica omejena samo na občinske in deželne svete; za državni zbor bi pa ženske ne imele volivne pravice.

Naj dostavimo kot zanimivost, da je voditelj ljudske stranke Don Sturzo za brezpogojno volivno pravico vseh žensk brez razlike in za vse zastope, torej tudi za državni zbor.

Zopet ples.

Kakor čujemo, se sedaj z mladim letom pripravlja po deželi zopet cela vrsta plesov; ponekod so se že pričeli. Tudi v politične svrhe jih hočejo izrabljati. Ali v sedanji splošni mizeriji in brezposelnosti res ni mogoče najti primernejšega in cenejšega razvedrila ??

Sturzo zopet tajnik.

O Don Sturzu je pisalo nasprotno časopisje, da je njegovo stališče v stranki omajano in da bo moral odložiti glavno tajništvo. Te dni pa se je vršila v Rimu seja glavnega odbora ljudske stranke in Sturzo je bil zopet enoglasno izvoljen za glavnega tajnika.

Nov dokaz, kako trdno obvladuje mož svojo stranko.

Smrt soproge predsednika češkoslovaške republike Masaryka.

V nedeljo 13. t. m. zjutraj je umrla v Pragi soproga predsednika Masaryka. Rojena je bila 1. 1850. v Bostonu v Ameriki. L. 1877 se je poročila s takratnim profesorjem in sedanjim predsednikom češkoslovaške republike Masarykom. Naučila se je v kratkem češčine in je prevedla več spisov iz angleškega v češki jezik. Pisala je tudi v angleščini marsikaj o češkem narodu. Bila je sploh zelo delavna in je imela na svojega moža velik vpliv.

Red — zahteva poglavar Mussolini.

V zadnjem času dobiva uprava «Goriške Straže» vedno več pritožb od svojih naročnikov, da ne prejemajo lista. Iz Števerjana nam poročajo, da se dve številki «G. S.» sploh nista dostavili naročnikom. Zelo se pritožujejo naročniki iz Kojskega. Protesti iz Dobrovege v Brdih kar mrgolijo. Včeraj so se pritožili širje naročniki iz Brd, pošta Dobrovo, ki niso prejeli zadnjih štirih številk. Šest naročnikov iz Žage se tudi jezi nad upravo, zakaj jim je list ustavila! Čujemo, da je poštno ravnateljstvo v Gorici že započelo preiskavo proti poštnim upraviteljem v Števerjanu, Kojskem, Dobrovem, odnosno da jo misli v kratkem započeti. Pričakujemo in zahtevamo, da poštna uprava v Gorici napravi čimprej red na svojih poštah, ker drugače bi bili prisiljeni vporabiti proti njej vsa zakonita sredstva, ki so nam na razpolago.

Umor ruskega diplomata Vorovskega.

Kakor smo že zadnjič poročali, je bil v Lozani v Švici, kjer se vrši znana mednarodna konferenca, ustreljen ruski diplomat Vorovsky, ki je bil vodja ruskega odpolanstva. Ustrelil ga je neki ruski begunc Conradi. K umoru, ki je vzbudil po celem svetu največjo pozornost dodajemo še nekoliko podrobnosti.

Morilec je pustil v hotelu, v katerem je stanoval, daljše pisanje naslovileno: «Moja izpoved», v katerem navaja vzroke, ki so ga dovedli do groznega dejanja. Njegov stric in dva njegova bratranca sta bila ustreljena od boljsevilkov. Njegov oče je bil lastnik ene najelegantnejših slaščičaren v Petrogradu. Boljseviki so ga zaprli in pustili, da je od lakote umrl. Vsled teh zasebnih zadev se je Conradi maševel nad odličnim članom sovetov. Truplo umorjenega diplomata je bilo položeno na oder, ki je bil pokrit z rudečim pregrinjalom. Prepeljali go bodo v Berlin in od tam v Moskvo.

DNEVNE VESTI.

Hudi spori med fašisti v Vidmu.

Kakor poročamo na drugem mestu se pojavljajo po celi državi ostri spori med fašisti. Še v naših Brdih ni vse tako, kot bi moralo biti. Tudi v Vidmu je prišlo do težkih, oboroženih nastopov med sprtimi tovarisi. Ker je Videm naša nova centrala, poročamo o tem dogodku nekoliko obsirnejše:

Že precej dolgo ne vladajo med videmskimi fašisti ravno prijateljski odnosi. Zlasti proti nekaterim voditeljem fašistov in častnikom Narodne brambe so se čule ostre pritožbe.

V noči od sobote na nedeljo je vdrlo okrog petdeset fašistov v prostore, kjer ima svoj sedež poveljstvo Narodne brambe, ter so se tam oborožili z bombarji in puškami. Na čelu teh upornežev so bili: cav. Pantanali, odlikovan z zlato hrabrostno svinjino, dr. Odetti, uradnik prefekture in poveljnik stotnje Marin. Obenem so v isti noči nalepili po videmskih ulicah daljši oklic na meščanstvo, v katerem utemeljujejo svoj korak.

Oklic pravi med drugim:

«Ker se ni posrečilo postavnim potom odstraniti iz vrst videmskih fašistov razne koristolovce, sebičneže in nesposobneže, ki ovirajo napredok furlanskega fašizma, je četa zvestih črnih srajc zasedla sedež poveljstva Narodne brambe». Nadalje razlagata oklic, da se ta korak ne sme smatrati za upor, temveč da hočejo z njim samo koristiti Vidmu in fasizmu. Zaključuje: «Zahtevamo le to, da so z nami in za nas vsi poštenjki in vestni ljudje!»

V nedeljo zjutraj se je vest o nočnih dogodkih razširila bliskovito po mestu, ter povzročila seveda veliko vznemirjenje. Poveljnik Narodne brambe je hitel sam na poveljstvo in z revolverjem v roki prisilil upornike, da so odložili orozje in zapustili zasedene prostore. Nato je ukazal zvestim četnikom odstraniti po noči nalepljene proglose. Pri snemanju je prišlo na Stolnem trgu do spopadov med pristaši obeh struj, tako da so morali poseči vmes general Amfossi in več častnikov kraljeve armade.

Po teh dogodkih je izstopilo 49 fašistov iz stranke in odposlalo Mussolini-

ju brzovjav, v katerem zahtevajo pomoč vlade. Fašistovska vodstvo je brzovjav ustavilo in ni dovolilo, da bi se odposlal v Rim.

Poveljništvo Narodne brambe je obvestilo o izgredih fašistovskega generala De Bona, ki je brzovjavno zaukašal, naj se nemudoma aretirajo uporniki, ki so člani Narodne brambe. In tako so v nedeljo tekmo noči odpeljali v zapore 20 vojakov Narodne brambe, med njimi več bivših častnikov in nekaj odvetnikov. Proti ostalim upornikom se vrši preiskava.

Ali je res vse v redu?

Večerni «Piccolo» od 16 t. m. prinaša iz goriških fašistovskih vrst dopis, v katerem zanika, da bi bilo prišlo med fašisti v Kojskem do medsebojnih spopadov, kakor poroča neki slovenski list. Priznava samo, da so v Kojskem «tri ali stiri osebe, ki se iz osebnih nagibov niso ustrašile spravljati ob ugled fašistovske gibanje ravno v Brdih, kjer je prva in brezpogojna dolžnost vsakega Italijana dvigati ugled fašizma in italijskega imena z discipliniranim obnašanjem in z nesebičnostjo.» Nadalje poziva dopis vse fašiste, naj prenehajo z medsebojnimi prepriki po časopisih in naj ne dajejo žalostnih vzgledov nediscipline in koritarstva. «Kdor se bo pregrešil proti tem določilom, bo brezpogojno izključen iz stranke».

Nekaj tedaj vsekakor tudi med fašisti v Brdih ne «štima!»

Zupnik Ivan Kokošar umrl.

Zopet nas je zadela težka izguba in zopet je zazijala v vrstah naših goriških kulturnih delavcev velika vrzel. Na Grahovem je po daljšem bolehanju umrl župnik Ivan Kokošar, priznani naš dirigent in komponist. Ne bomo opisovali njegovega dela na pevskem in glasbenem polju, ker nismo strokovnjaki. Uverjeni smo, da dobimo za eno prihodnjih številk od poklicane strani primerno oceno njegovega tozadnevnega delovanja. Za danes samo ugotovljamo, da sta bili petje in glasba oni dve točki v življenju dragega pokojnika, katerima je posvečal skoro ves svoj prosti čas in kateri je talentirani mož gojil

Kakor čujemo, se sedaj z mladim letom pripravlja po deželi zopet cela vrsta plesov; ponekod so se že pričeli. Tudi v politične svrhe jih hočejo izrabljati. Ali v sedanji splošni mizeriji in brezposelnosti res ni mogoče najti primernejšega in cenejšega razvedrila ??

Sturzo zopet tajnik.

O Don Sturzu je pisalo nasprotno časopisje, da je njegovo stališče v stranki omajano in da bo moral odložiti glavno tajništvo. Te dni pa se je vršila v Rimu seja glavnega odbora ljudske stranke in Sturzo je bil zopet enoglasno izvoljen za glavnega tajnika.

JULES VERNE:

ČRNA INDIJA

ROMAN.

Prosto poslovenil Z. Z.

V tej velikanski nenaravnvi votlini je postavil Simon Ford svojo novo kotažo, ki je ne bi bil zamenjal z najlepšim hotelom Princes street v Edinburghu.

Hišica je ležala na obrežju jezera in petro oken je nudilo razgled čez temo, čez meje obzorja preko vode.

Dva meseca pozneje se je vzdigovalo drugo stanovanje, podobno Fordovemu, to je bila hiša gospoda Jamesa Starra.

Inžener se je novemu Aberfoylu udal z dušo in telesom. Tudi on je hotel tam stanovati in on je moral imeti zelo nujna opravila, če je hotel skleniti, da se spet poda na zemljo gori. Tu je živel popolnoma v svetu rudarjev. Iz opeke zidane hi-

šice rudarjev so bile slikovito raztresene naokoli, nekatere na bregovih Malcolm-jezera, druge pod oboki ob stenah, ki so bili kot nalač za to ustvarjeni, da mirno nosijo breme nad njimi viščih plasti. Kopači, vozači, nadzorniki, delavci, sploh vsi z delom na dnu zaposteni rudarji so se preselili v novi Aberfoyle in so polagoma ustanovili Coal City, pod vzhodnim vrhom Katrinskega jezera v severni grofiji Sterling. To je bila neke vrste flamska vas, ki se je vzdigovala blizu brega Malcolm-jezera. Svetemu Gillesu posvečena kapelica je bila vsemu krona. Prijazno se je belila na visoki skali, katera podnožje se je kopalo v vodi podzemskoga jezera. Če je bil ves ta kraj razsvetljen od bliščih žarkov električnih luči, je nudil bajni prizor, ki je gotovo opravičeval, da so ga priporočale potovanje ročne knjižice. Vsled tega je bil naval tuje vedno zelo velik.

Da so bili prebivalci Coal-Cityja na svojo naselbino ponosni, je samouobi se umevno.

Le redkokdaj so zapustili svoje mesto, kjer so delali in v tem so posnemali Simona Forda, ki skoraj nikdar ni prišel na beli dan. Stari nadpaznik je nadalje zatrjeval, da tam gori vedno dežuje in, če merita izjava klima združenega kraljestva, se mož ni dosti zmotil. Posamečne družine so v novem Aberfoylu izvrstno uspevale. V teku treh let so se dvignile do blagostanja, ki ga ne bi dosegle gori v grofiji Lepo število malih otrok, ki so bili rojeni po pričetku obrata, ni še nikoli zadihalo zraka zunanjega sveta. Jack Ryan je zaradi tega večkrat dejal v šali: «Že osemnajst mesecev so odstavljeni od materinih prsi, pa še niso videli luči sveta.»

Sicer pa je bil Jack Ryan svoj čas eden prvih, ki so se odzvali inženjerjevemu klicu. Živahn dečko se je čutil dolžnega, da se zopet loti prejšnjega poklica.

Pristava na Melrosi je že njim izgubila svojega pevca in diplarja. S tem pa ne trdim, da bi Jack Ryan ne bil več pel. Nasprotno: kamnitim

pljučam odmeva v Novem Aberfoylu ni dal prav nobenega počitka. Jack Ryan je skupaj bival s Simonom Fordom v novi kotaži. Tam so mu ponudili sobico, ki jo je sprejel kot priprost odkritosčen mož. Stara Madge ga je cenila radi njegovega dobrega značaja in vedno dobre vojne. Pa saj je bila tudi v srcu istih nazorov glede fantastičnih bitij, katera baje gospodarjo v premogovnici in kadar sta bila sama, sta si rada pripovedovala razne grozne pripovedke, bogate prispevke za hiperborejsko bajeslovje. Jack Ryan je bil kotaži v veselje. Bil je dobrodušen mož, zanesljiv delavec in šest mesecev po pričetku obratovanja je prevzel vodstvo delavskega oddelka.

«Vi ste si tukaj v resnici pridobili zaslug, gospod Ford», je začel nekaj dni po vstopu; «vi ste našli premogovo živo in če ste pri tem izgubili skoraj življenje, ni tudi ta cena bila previsoka.»

V mnogih švicarskih mestih so se vršile demonstracije komunistov, ki so bile v prvi vrsti naperjene proti «italijanskemu in mednarodnemu fašizmu».

Vladni ruski krogi in njihovi časopisi izjavljajo, da sta duševna povzročitelja umora angleški zunanjji minister Lord Curzon in francoski marshal Foch, ki sta sovražnika sovjetske vlade.

Ruski gospodarski delegaciji, ki je v Rimu, je bilo od najrazličnejših strani izraženo sožalje nad umorom. Svoje sožalje so med drugimi izrekli: min. predsednik Mussolini v imenu vlade, mons. Belardo v imenu sv. stolice, zastopnik socialistične stranke, zastopnik socialističnega glasila «Avanti» i. t. d.

69 kraljevih stražnikov obsojenih.

Kakor znano so se kraljevi stražniki svoječasno, ko so bili odpuščeni, na mnogih krajih uprli in je prišlo ponekod do težkih izgredov. Sedaj se vrsijo proti tem upornikom po raznih mestih sodne obravnave. Zadnjič smo poročali o obsodi kraljevih stražnikov v Milanu. Danes imamo poročilo o obsodi 69ih kraljevih stražnikov v Neapelju. Obtoženi so bili radi oboroženega upora in je bil vsak obsojen na dve leti vojaškega zapora.

Mogočen kulturni faktor.

Te dni je izšla zelo temeljita knjiga o Slovencih, ki jo je spisal znani socialistični publicist Fran Erjavec. Knjiga podaja izčrpen pregled političnega, kulturnega, gospodarskega in socialnega življenja Slovencev in zasleduje razvoj slovenskega rodu od starodavnih časov do današnjih dni. V spisu je med drugim poglavje o «ljudski prosveti in kulturnih organizacijah» Slovencev, v katerem govori pisatelj tudi o prosvetni organizaciji Primorcev. Prosvetno delo med primorskimi ljudstvom označuje s temi le besedami:

«Primorski Slovenci so imeli že pred vojno obsežno kulturno organizacijo, ki je pa med vojno seveda hudo trpela, toda zadnja leta jo zopet pridno obnavljajo in razširjajo. Vse te organizacije se pravkar zbirajo v «Prosvetno zvezzo» v Gorici, ki obeta postati mogočen kulturni faktor slovenskega primorskega ljudstva.»

Nato govori pisatelj o kulturnih organizacijah koroških in ameriških Slovencev.

Nesrečna smrt slovenskega vojaka.

Slovenski vojaki iz Milana nam poročajo:

V noči od 9. na 10. t. m. se je pripeljal med nami nad vse žalosten dogodek: vojak Zavadlav Miroslav, rojen 1. 1902 v Standrežu pri Gorici, služeč pri 68. pešpolku, se je — kakor je skoro brezdvomno dognano — usmrtil s strehom iz puške, ko je stal na straži. Bilo je okrog tretje ure zjutraj, ko je stražni poveljnik čul strel iz smeri, kjer je stal na straži Zavadlav. Hitel je takoj pogledat. Nasel je nesrečnega Zavadlava, ležečega na tleh, toda že ni bilo več življenja v njem. Veliko pred budnico smo bili skoro vsi obveščeni o žalostnem dogodku. Najprvo smo mislili na zločin, ampak — žal — le prekmalu se je skoro z vso gotovstjo dognalo, da je ubogi mladenič položil sam roko nase. Naslonil je puško na tla, snel bajonet, si nastavil cev na sence in z bajonetom pritisknil petelina. Krogla mu je šla skozi možgane in se na drugi strani prebila železno čelado. Bil je takoj mrtev. V soboto dne 12. t. m. je bil pogreb, katerga se je udeležilo tudi več nas slovenskih vojakov. Oskrbeli smo mu tudi lep venec iz svežih rož.

Kaj je gnalo nesrečnega mladeniča v smrt, ni znano. Bil je dober in iskren prijatelj, ter smo ga radi imeli. Nikdar ni tožil Ter nikomur omenil, da se je naveličal življenja. Zato nas je njegovo dejanje še tembolj presenetilo.

Premru Janko, Razdrto; Marušič Alojz, Miren; Blažič Leopold, Miren; Mavrič Mihael, Pevma. Pintar Alojz,

Stevertjan; Žigon Jožef I. Žigon Jožef II., Orehovalje; Muzetič Feliks, Kustrin Albert, Silič Alojz, Bilje; Brigantic Karol, Cerovo, Birsa Jožef, Batuje; Marušič Alojz, Opatjeselo; Zorn Jožef, Gregorič Jožef, Prvačina; Rakulin Gasper, Ročinj; Jurena Alojz, Oslavje.

V Milanu 14. V. 1923.

BIRMANCI POZOR!

V zlatarnici in urarnici Klementa Louvier, Corso G. Verdi št. 28 (zraven trgovine Teod. Hribar) v Gorici, se nahaja velika in raznovrstna izbira zlatih in srebrnih predmetov, kakor verižice, zapestnice, obeski, ure-zapestnice, možke zlate, srebrne in kovinaste ure i. t. d. po konurenčnih cenah.

Ves čas birmce se bo prodajalo vse blago v moji trgovini z velikimi popusti !!!

DAROVI.

Alojzijeviču so darovali:

Sl. Kmečka banka v Gorici 100.— L., sl. Posojilnica in hranilnica v Ajdovščini 30.— L., vlč. g. Pavlin Lojze, katehet, 10.— L., g. Beazzotto Anton 14.20 L. — Vsem: Bog plačaj!

Za Slovensko sirotišče: Preč. g. župnik v Kamnjah, Franc Černigoj en sodček vina 56 l. Srčna hvala!

Kaj je novega na deželi

MIREN.

Pred kratkim dne 28. m. m. se je zgodila v Rupi pri zgradbi Jakilove tovarne neprijetna sala, ki je imela zelo žalostne posledice. Delavka Povodnik Alberta, stara 17 let, je v mladosti nagnjivosti sunila v prsa 65 let starega zidarja Andreja Pelikana. Mož, ki ga vsi poznamo kot poštenjaka, je vzel šalo za

šalo, ter je v odgovor vrgel proti dekletu droban kamenček, ki jo je ponosreči zadel na celo in jo nekoliko ranil. V svoji nepremišljenosti si je deklet obrisalo rano s predpasnikom, umazanim od apna in cementa. To je imelo usodne posledice. Dekle si je zastrupilo rano in je teden nato umrla. Seveda so nekateri obsodili kot krivca zidarja Pelikana, ki je bil tudi aretiran, toda

vsi ga smatrajo za nedolžnega; saj je

tudi nesrečna Alberta še malo pred

smrtnjo izjavila, da Pelikana ne zadene

nebena kriva. Če neki slovenski pisan

list skuša na podlagi tega žalostne

ga dogodljaja blatiti postene ljudi, mu

povemo, da so njegova poročila docela

izmišljena in neresnična.

*Olga Bregant
Josip Hrovatin*

poročena

Podgora-Gorica 16.5.1923.

Novi veliki mesečni semenji v Sežani

Podpisani naznanja, da je bil ustanovljen v Sežani nov mesečni semenj! Od sedaj naprej se vršita v Sežani vsaki mesec dva velika živinska semnja in sicer na dan 12. in 22. V slučaju da pade na 12. ali 22. praznik, se vrši semenj naslednj dan.

Izredni komisar za občino Sežana.

POZOR!

Ravnokar mi je došla velika množina staroznanih kos, znamke Feistric-Himmelberg ali po domače «petnajsterce». Sezite pridno po njih, ker to so kose najboljše vrste.

Nadalje naznanjam, da imam veliko izbiro sekir za drvarje in tesarje, ter vseh vrst žag, vse od Martina Sussmann Himmelberg. Imam tudi brzoparilnike (Futterdämpfer) vseh velikosti ter kovanja za stavbe, mizarske potrebščine, vodne žage, steklarijo, oljnate osi in vzmeti (sušte) za kočije najboljšega nemškega izdelka. Cene nizke!

Za obilen obisk se priporoča

ANTON ZNODAR, trgovina z mešanim blagom Volče 155 pri Tolminu.

VABILO

k VIII. rednemu občnemu zboru «Kmečke hranilnice in pos. v Podmelcu, r. z. z. n. z.», ki se bo vršil v nedeljo dne 27. maja t. l. ob pol 12 uri v hranilničnem uradu po sledenem dnevnom redu:

1.) Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2.) Poročilo načelstva in nadzorstva. 3.) Potrjenje računskega zaključka za upravno leto 1922. 4.) Volitev načelstva. 5.) Volitev nadzorstva. 6.) Poročilo o izvršeni revizi. 7.) Slučajnosti.

V Podmelcu, dne 14. maja 1923.

Načelstvo.

VABILO

Kmečka hranilnica in posojilnica v Šempolaju, reg. zadr. z neom. zav.

vabi na

redni občni zbor, ki bo dne 21. maja 1923. ob 10. uri predp. v uradnih prostorih z dnevnim redom:

1.) Poročilo načelstva in nadzorstva 2.) Odobritev računov za l. 1922., 3.) Volitev načelstva in nadzorstva, 4.) Slučajnosti.

Načelstvo.

HRANILNICA IN POSOJILNICA za farno občino Kamenje, vabi svoje člane na XIII. redni letni občni zbor, ki se bo vršil dne 27. maja 1923 ob 2. uri po poldne, s sledenim

dnevnim redom:

1.) Poročilo načelstva in nadzorstva 2.) Odobritev letnih računov l. 1913 — 1922., 3.) Čitanje revizijskega zapisnika, 4.) Volitev načelstva in nadzorstva 5.) Slučajnosti. — K polni udeležbi ulju dno vabi ODBOR.

KMEČKA HRANILNICA in POSOJILNICA v Komnu reg. zadruga z neomejeno zavezo vabi na redni občni zbor,

ki se bo vršil dne 27. maja ob 4. uri po poldne v župnišču v Komnu. Dnevni red: 1.) Poročilo načelstva in nadzorstva. 2.) Potrjenje računskega sklepa za l. 1922. 3.) Volitev načelstva in nadzorstva. 4.) Slučajnosti. — Načelstvo.

Šivilja z dolgoletno prakso pride na dom. Naslov pri upravi «Goriške Straže».

Odbor «Ljudske hranilnice in posojilnice v Nabrežini» vabi vse člane, da se udeleži občnega zборa, ki se bo vršil v farovžu dne 21. pop. po blagoslovu z običajnim dnevnim redom.

Izkuljeni civilni geometri

DOMENICO ROCCO

bivši geometri I. reda na zemljiški knjigi - Gorica, Corso Vitt. Em. 34

Hotel v središču mesta, dobro obiskan, 20 sob, prvo in drugo nastropje meblirano, se proda po ugodnih pogojih radi zasebnih zadev. Vpraša se pri lastnici gospe Evgeniji Jug, Hotel Marzini, I nadst.

MED. UNIV.

dr. Rado Sfiligoj

se je preselil

v Via Mameli (Via Scuole) št. 8

tik stare gimnazije ter ordinuje za kirurgijo, porodništvo in ženske bolezni od 9-11 in 2-3.

POZOR KMETOVALCI!

Modra galica 98/99% čistoča, žveplo ventilirano 85/95% drobnosti, čilski solitar s 15/16% dušika, 40 odstot. kolijeve soli in 15/16 odstotni superfosfat ima naprodaj Slovensko Kmetijsko društvo v Gorici — ulica Giosue Carducci št. 6 na dvorišču.

Cene brez konkurence i

Pri tvrdki

Anton Terpin in drug

Via Rastello 10 — GORICA

dobite najbolj bogato izberi manufakturnega blaga, kakor: volne, tkanine, bombaževine za gospode in gospode; etamin, batist, svile, perkal, raznovrstnega blaga za srajce, asort, regadin cajha, žameta za moške obleke i. t. d.

Velika izbera perila za neveste, deje, kovtre, volnena posteljna pregrinjala volne in žime za žiminice.

Velika zaloga vseh predmetov z ohrimo.

Cene brez konkurence! Va debelo! Na drobno

Učenko sprejme v trgovino z mešanim blagom Marija Brus trgovka, Spodnja Idrija.

POZOR!**na staro slovensko tvrdko!**

Razpredajam pohištvo po tako znižanih cenah in sicer

Omare . . . od 200 lir naprej posteljnake . . . 90 vzmeti (sušte) . . . 70 blazine . . . 60 kompletné spalnice 800

Velika izbera navadnih in finejših sob, kakor tudi žetevnih posteljnjakov.

Priporoča se

Ant. Breščak

največja zaloga pohištva na Goriškem z lastno tovarno v Gorici, Via Carducci 14 (prej Gosposka ulica) in V. C. Favetti št. 3

ADRIA ČEVLJI**izdelek „Čevljarske zadruge v Mirnu“**

Lastne prodajalne:

GORICA, Corso G. Verdi 22
TRST, Via dei Rettori 1.

ZAHVALA.

O priliki težke izgube ljubljenega moža, očeta i. t. d.

ŠTEFANA PREZELJ

izražamo najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so tolažili bolnika v njegovi dolgotrajni bolezni.

Posebno se zahvaljujemo vsem udeležencem pogreba, častiti duhovščini, pevkemu zboru za nagrobnico in šolski mladini za mnogobrojno udeležbo.

Ravne, 12. maja 1. 1923.

Žalujoča družina Prezelj-Kofol.

Domača tvrdka.

Podpisana si dovoljujeva naznaniti sl. občinstvu v mestu in na deželi, da sva otvorila dne 7. t. m. trgovino s klobukami in modnim blagom pod tvrdko

Mozetič & Dekleva

v Gorici ulica Carducci 11. (Gosp. ul.)

V zalogi imava prvovrstno blago spadajoče v modno stroko, kakor: nogovice vseh vrst in velikosti, majice, možke, otročje in ženske, srajce bele in barvane, ovratnike in ovratnice, zapestnice, gumbe, sukanec, šivanke, vezenine, dišeče milo, glavnike, podlage za krojače in šivilje. i. t. d.

Domača tvrdka.**Stalne cene!**

Pozor na domačo tvrdko!
Franc Saunig - Gorica
Gosposka ulica, sedaj v. Carducci št. 25

Velika izbera Pfaffovih in drugih šivalnih strojev iz prvih nemških tovarn za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje

katere jamči do 20 let

Velika izbera dykoles. Izjemno prodaja tudi na obroke. Ceniki na zahtevo poštnine prosti. Lastna mehanična delavnica. Brezplačni pouk v umetnem vezenju.

Hotel - Restavracija „Zlati jelen“
v Gorici, Via Stretta

vsem znan po svoji točni postrežbi, dobrimi kuhinji in pristnih domačih vipavskih, briških vinih in izvrstnem kraškem teretu se priporoča vsemu občinstvu za obilen obisk. — Na razpolago so tudi lepe in snažne sobe za potnike.

Pridite in prepričajte se:

Lastnik **AI. Vida.****FELBERBAUM & ROLICH**

(prej Hedžet & Koritnik)

Gorica - Corso Verdi štev. 7 - Gorica

Velika izbera moškega in ženskega sukna, raznovrstnega zefirja, perkala ter perila, velika zaloga pletenin in vezenin, kakor tudi vsakovrstnega blaga za neveste, drobnine ter vseh potrebščin za krojače in šivile.

NA DROBNO!

NA DEBELO

TEOD. HRIBAR (nasl.) - GORICA**Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posoj.)**

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Ryman**, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbera moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!**Cene zmerne!**